

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Isolde Passchier	Datum	25 november 2025
E-mail	isolde.passchier@utrecht.nl	Kenmerk	33712457
Type brief	Actualiteit	Onderwerp	Maatschappelijke kosten-batenanalyse Focusaanpak
Bijlage(n)	1	Beleidsveld	Onderwijs

Geachte leden van de raad,

Gemeenten hebben in Nederland de wettelijke taak om voortijdig schoolverlaters te monitoren en actief te benaderen en begeleiden richting onderwijs, werk of een combinatie daarvan. In Utrecht geven we sinds 2016 invulling aan deze taak middels de Focusaanpak. Hierbij monitort de gemeente jongeren tussen de 18 en 23 jaar zonder startkwalificatie¹, schoolinschrijving of vorm van geregistreerd inkomen (werk en uitkering)² en benadert hen actief om begeleiding te bieden richting school, werk of passende hulpverlening. Binnen deze begeleiding is er daarnaast nadrukkelijk aandacht voor bredere hulpvragen, zoals psychosociale problemen, schulden, huisvesting en lichamelijke gezondheid.

In 2025 is een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) uitgevoerd om inzicht te krijgen in de effectiviteit en maatschappelijke impact van de Focusaanpak. Met deze brief informeren wij uw raad over de belangrijkste uitkomsten van deze analyse.

Resultaten Focusaanpak 2024-2025

Jaarlijks wordt uw raad in januari via het jaarverslag Leerlingzaken geïnformeerd over de resultaten van de Focusaanpak. Het laatste jaarverslag heeft u ontvangen bij de [raadsbrief](#) voortgangsrapportage passend onderwijs en voortijdig schoolverlaten op 4 februari jl.

In deze brief informeren we uw raad op hoofdlijnen over de resultaten van de Focusaanpak in het schooljaar 2024-2025 om de uitkomsten van de MKBA in de juiste context te plaatsen. In januari 2026 ontvangt uw raad een uitgebreidere toelichting op de resultaten van de Focusaanpak en de overige activiteiten binnen Leerlingzaken via de raadsbrief met de voortgangsrapportage en het jaarverslag Leerlingzaken 2024-2025.

¹ (Minimaal) een diploma havo, vwo of mbo (niveau 2 of hoger)

² Een jongere die een uitkering ontvangt en in begeleiding is bij Werk & Inkomen of een jongere met een inkomen boven de inkomensgrens van € 731. Deze inkomensgrens is afgestemd op het drempelbedrag dat BIDN hanteert en is gebaseerd op het minimumloon van een 21-jarige die 12 uur per week werkt. De inkomensgrens wordt jaarlijks bijgesteld in opdracht van OCW.

In schooljaar 2024-2025 heeft de gemeente alle 1.822 jongeren binnen de doelgroep van de Focusaanpak benaderd, waarvan ruim 90 procent daadwerkelijk is bereikt³. Van deze jongeren zijn 316 jongeren actief begeleid: met 72 jongeren is een (scholings)adviesgesprek gevoerd en 244 jongeren hebben een intensief begeleidingstraject gevolgd. De belangrijkste resultaten hiervan zijn 72 jongeren met een nieuwe schoolinschrijving, 100 jongeren met een baan en 36 jongeren die zijn toegeleid naar hulpverlening.

Maatschappelijk en financieel rendement MKBA onderzoek

In 2025 is een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) uitgevoerd naar de effectiviteit en maatschappelijke impact van de Focusaanpak. In een MKBA worden de kosten en baten van een interventie – in dit geval de Focusaanpak – vergeleken met een situatie waarin deze interventie niet plaatsvindt (het zogenoemde nulalternatief). Dit nulalternatief is gebaseerd op de groep jongeren die geen begeleiding heeft ontvangen. Voor deze analyse is gebruikgemaakt van de gegevens van de Focusaanpak over het schooljaar 2023–2024. Het onderzoek richt zich op het cohort jongeren dat in dit schooljaar 23 jaar is geworden, omdat jongeren vanaf het moment dat ze 23 jaar worden niet meer tot de doelgroep behoren.

De resultaten van de analyse laten zien dat de Focusaanpak een duidelijke meerwaarde heeft, zowel voor de betrokken jongeren als voor de samenleving als geheel. De aanpak leidt tot substantieel meer jongeren met een schoolinschrijving (+75%) en meer werkenden⁴ (+7,7%). Hiermee draagt de aanpak bij aan het tegengaan van voortijdig schoolverlaten, maatschappelijke uitval en gelijkere kansen op een duurzame toekomst.

Status jongere	Aantal 23-jarigen (nulalternatief)*	Aantal 23-jarigen (Focusaanpak)*	Vershil	Vershil in procenten
Schoolinschrijving	104	182	+78	+75,00%
Werk meer dan 12 uur per week/731 euro per maand	169	182	+13	+7,7%

*Op het totaal van 800 jongeren kregen 170 jongeren geen begeleiding en 630 jongeren wel begeleiding. Voor de vergelijking wordt een nulalternatief geëxtrapoleerd dat ook op 800 jongeren is gebaseerd.

Daarnaast laat de MKBA zien dat de Focusaanpak bijdraagt aan hogere particuliere inkomsten (resultaten die rechtsreeks bij de mensen zelf terechtkomen), hogere belastingopbrengsten, lagere zorgkosten en een afname van criminaliteit. In totaal levert dit de samenleving een geschat netto-maatschappelijk voordeel van €7,9 miljoen op (zie voor meer informatie hierover hoofdstuk 5 van de MKBA). Met een jaarlijkse investering van circa €0,55 miljoen aan personele inzet realiseert de gemeente hiermee een structureel hoog maatschappelijk en financieel rendement.

Vervolgstappen en de wet Van school naar duurzaam werk

Met de Focusaanpak zetten we niet alleen in op het tegengaan van voortijdig schoolverlaten, maar ook op het voorkomen van maatschappelijke uitval. Uit bovenstaande cijfers blijkt dat het aantal jongeren dat als gevolg van de Focusaanpak meer dan 12 uur per week werkt groeit (7,7%).

³ We spreken van bereikte jongeren wanneer er daadwerkelijk contact tot stand is gekomen via telefoon, e-mail, app of een bezoek aan de deur.

⁴ Jongeren die meer dan 12 uur per week werken.

Burgemeester en wethouders

Datum 13 november 2025
Ons kenmerk

Ook in de resultaten van de afgelopen jaren zien we dat het aantal jongeren dat begeleid wordt richting werk steeds verder toeneemt⁵.

Het doel van de wet 'Van school naar duurzaam werk' is om jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt de juiste begeleiding en ondersteuning te geven richting economische zelfstandigheid. Om hier uitvoering aan te geven krijgen scholen, doorstroompunten en gemeenten (verantwoordelijk voor de Participatiewet) meer mogelijkheden om jongeren tot 27 jaar te ondersteunen bij de overgang van school naar werk en het behoud van werk. Voor de Focusaanpak betekent dit concreet dat de doelgroep wordt uitgebreid met jongeren van 23 tot 27 jaar. Daarnaast werken we binnen de stedelijke opdracht 'Van school naar duurzaam werk' samen met de afdeling Werk & Inkomen aan de implementatie van deze wet en een integrale aanpak om jongeren nog effectiever te ondersteunen. Dit vraagt om duidelijke afspraken over de doelgroep, de beschikbare voorzieningen en de rolverdeling.

In het eerste kwartaal van 2026 zullen wij uw raad informeren over de manier waarop we invulling geven aan de implementatie van de wet Van school naar duurzaam werk en de Utrechtse Focusaanpak.

Met deze brief vertrouwen wij erop uw raad voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

⁵ In schooljaar 2022-2023 82 jongeren (23,2 procent van het aantal jongeren dat actief is begeleid); in schooljaar 2023-2024 86 jongeren (24 procent van het aantal jongeren dat actief is begeleid); in schooljaar 2024-2025 100 jongeren (31,6 procent van het aantal jongeren dat actief is begeleid).